

► Procena potreba preduzeća prouzrokovanih pandemijom COVID-19

► Datum: april 2020

Ovaj instrument za cilj ima da podrži organizacije poslodavaca i poslovna udruženja u proceni potreba preduzeća prouzrokovanih pandemijom COVID-19. Ona se sastoji iz dva dela: (1) ankete o proceni potreba, i (2) obrasca za prezentaciju glavnih nalaza i traženje pomoći od državnih organa, banaka itd.

Anketa o proceni potreba pomaže organizacijama poslodavaca da sprovedu početnu analizu uticaja COVID-19 na preduzeća i njihov poslovni učinak. Ove organizacije mogu da iskoriste datu anketu kako bi stekla bolje razumevanje sledećih pitanja:

- Na koje vrste preduzeća je najviše uticao COVID-19 (mala, srednja, velika)?
- Na koje sektore je najviše uticao COVID-19?
- Koji geografski regioni su najugroženiji?
- Kakvo je trenutno stanje po pitanju poslovanja preduzeća (rad kao i normalno, rad na daljinu, preseljena ili zatvorena)?
- Da li su preduzeća primetila veliki pad potražnje za ključnim proizvodima/uslugama?
- Koji su najurgentniji izazovi sa kojima se preduzeća suočavaju (npr. protok novca, broj radnika, poremećaji lanaca snabdevanja, pad potražnje)?
- Da li ovi izazovi kratkoročno/dugoročno ometaju poslovanje?

- Kakav je finansijski efekat na preduzeća?
- Da li preduzeća imaju pristup kreditima ili bespovratnim sredstvima za oporavak poslovanja?
- Da li vlasnici preduzeća razmatraju da ih zatvore za stalno?
- Kakve proaktivne mere su preduzeća uvela kako bi održala kontinuitet svakodnevnog poslovanja i istovremeno zaštitila radnike?

Obrazac za cilj ima da iskoristi ključne nalaze ankete kako bi se podvukli glavni izazovi sa kojima se preduzeća suočavaju usled pandemije COVID-19. Procenom odgovora na anketu, organizacije poslodavaca/poslovna udruženja mogu da identifikuju glavne potrebe i prioritete preduzeća na koje treba obratiti pažnju. Ovo će organizacijama poslodavaca/poslovnim udruženjima pomoći da zatraže podršku koja će zapravo ispuniti prave potrebe preduzeća, što između ostalog podrazumeva bespovratna sredstva iz državnog budžeta, povoljne kredite i poreske olakšice za najugroženije sektore.

I procenu potreba preduzeća i obrazac je moguće prilagoditi i organizacije poslodavaca/poslovna udruženja su pozvani da ih izmene u skladu sa svojim ciljevima, potrebama preduzeća i specifičnim izazovima u privrednom okruženju nakon krize prouzrokovane virusom COVID-19.

Anketa o proceni potreba: Uticaj COVID-19 na preduzeća

[Naziv organizacije poslodavaca/poslovnog udruženja] sprovodi anketiranje preduzeća kako bismo bolje razumeli vašu situaciju i izazove sa kojima se suočavate usled trenutne krize prouzrokovane pandemijom COVID-19. Iskoristićemo odgovore iz ove ankete kako bismo objasnili vaše probleme državnim organima, bankama i drugim ključnim akterima, kao i da bismo prilagodili usluge koje vam inače pružamo. Informacije koje nam date će ostati poverljive. Trebaće vam desetak minuta da popunite anketu. Zahvaljujemo vam se na vašoj podršci u ovim teškim vremenima, a mi ćemo funkcionisati kao i normalno tokom epidemije i nastaviti da vam pružamo usluge koje su vam potrebne.

Ime i pozicija ispitanika

Broj mobilnog telefona i email adresa

Ime preduzeća

Lokacija (grad)

1. Ukupan broj radnika pre izbijanja COVID-19 (sa punim/nepunim radnim vremenom i na privremenim i povremenim poslovima):

☐ 1-10☐ 11-100☐ 101-250☐ 251 or more

2. Sektor(i) poslovanja:

☐ poljoprivreda/stočarstvo/ribarstvo☐ metaloprerađivačka i mašinska industrija☐ hemikalije i plastika☐ rudarstvo i rafiniranje☐ građevinarstvo☐ nafta i gas☐ prosveta☐ nekretnine☐ elektronska i električna oprema☐ restorani☐ finansije i osiguranje☐ maloprodaja/prodaja☐ hrana i piće☐ tekstil, koža i odevni predmeti☐ šumarstvo/proizvodi od papira/drвета☐ prevoz ljudi i opreme☐ infomisanje i komunikacije☐ drugo, molimo navedite☐ ugostiteljstvo/turizam

3. Da li vaše preduzeće trenutno radi?

- ☐ U potpunosti, zaposleni prisutni u preduzeću
 ☐ Delimično
☐ U potpunosti, ali na daljinu (rad od kuće)
 ☐ Ne radi
-

4. Da li ste otpustili ili planirate da otpustite neke radnike zbog pandemije COVID-19?

- ☐ Da
 ☐ Ne
-

4.1 Ukoliko ste odgovorili sa da, koji procenat radnika ste otpustili? Štiklirajte procenat otpuštenih radnika u odnosu na ukupan broj zaposlenih.

- ☐ 1-10%
 ☐ 21-30%
 ☐ Over 41%
☐ 11-20%
 ☐ 31-40%
-

5. Da li vaše preduzeće ima pisani plan za održanje kontinuiteta poslovanja?

- ☐ Da
 ☐ Ne
-

6. Da li su neki od vaših radnika ili članova njihovih porodica inficirani virusom COVID-19?

- ☐ Da
 ☐ Ne
-

7. Da li vaše preduzeće može da nabavi adekvatnu količinu dezinfekcionih sredstava i druge lične zaštitne opreme i proizvoda?

- ☐ Da
 ☐ Ne
-

8. Da li ste promenili svoje poslovne aktivnosti ili način pružanja usluga kako biste zaštitili preduzeće od COVID-19?

- ☐ Da
 ☐ Ne
-

9. Koji su glavni izazovi sa kojima se vaše preduzeće trenutno suočava zbog pandemije COVID-19?

▶ Protok novca nije dovoljan za normalno poslovanje i isplatu zarada	☐ Da	☐ Ne
▶ Radnici ne dolaze na posao zbog bolesti ili državnih mera.	☐ Da	☐ Ne
▶ Poslovne aktivnosti su poremećene zbog nedostatka sirovina ili velikog skoka njihove cene.	☐ Da	☐ Ne
▶ Dobavljači ne mogu da dostave robu.	☐ Da	☐ Ne
▶ Poslovni partneri su jako pogođeni krizom i ne posluju normalno.	☐ Da	☐ Ne

- ▶ Kupci / klijenti su pogođeni krizom i opala je potražnja. ☐ Da ☐ Ne
- ▶ Drugo, molimo navedite.
-

10. Da li je vaše preduzeće bilo u potpunosti ili delimično osigurano ili niste bili osigurani pre početka krize prouzrokovane pandemijom COVID-19?

- ☐ U potpunosti ☐ Delimično ☐ Neosigurano

10.1 Ukoliko ste odgovorili sa da, kakvu vrstu osiguranja je vaše preduzeće imalo?

11. Koliko je bio nivo finansijskog uticaja (sa aspekta prodaje i prihoda) na vaše preduzeće i poremećaja vašeg poslovanja (visok, srednji, nizak, nije primenjivo)?

- ☐ Visok ☐ Srednji ☐ Nizak ☐ NP
-

12. Da li imate sopstvene fondove (npr. gotovinu pri ruci, ušteđevinu) ili pristup alternativnim/eksternim izvorima finansiranja (npr. kreditima ili bespovratnim sredstvima) koji mogu da pomognu oporavku vašeg preduzeća?

- ☐ Da ☐ Ne

12.1 Ukoliko ste odgovorili sa da, da li su vam ti fondovi dovoljni?

- ☐ Da ☐ Ne
-

13. Koliko će vremena biti potrebno da se vaše preduzeće u potpunosti vrati na prvobitni nivo poslovanja ?

☐ Manje od 7 dana	☐ Između 91 i 180 dana
☐ Između 8 i 30 dana	☐ Preko 181 dan
☐ Između 31 i 90 dana	☐ Razmatram da privremeno ili trajno zatvorim firmu.
-

14. Da li imate neke dodatne komentare o svojim najvažnijim potrebama?

15. Da li imate neke primere najbolje prakse kad je u pitanju način na koji se vaše preduzeće nosi sa situacijom prouzrokovanom virusom COVID-19? Molimo opišite ih ili upišite link ka vašoj internet stranici

Obrazac analize potreba preduzeća u svrhu traženja pomoći

[logo organizacije poslodavaca/poslovnog udruženja]

[naziv organizacije poslodavaca/poslovnog udruženja]

Izjava

[upisati ime organizacije poslodavaca ili poslovnog udruženja]

Kriza prouzrokovana virusom COVID-19 je imala veliki uticaj na preduzeća u [upisati ime naselja, grada ili zemlje].

S obzirom na važnu ulogu koju preduzeća igraju u otvaranju novih radnih mesta, privrednom rastu, razvoju i prosperitetu, [upisati ime organizacije poslodavaca ili poslovnog udruženja] je sprovedla anketu o proceni potreba kako bi identifikovala glavne izazove prouzrokovane pandemijom COVID-19 sa kojima se preduzeća suočavaju.

Ova anketa je sprovedena u [upisati broj] preduzeća u [upisati lokaciju/lokacije]. Anketirana preduzeća posluju u različitim sektorima, među kojima i [navesti sve sektore ili nekoliko njih] i zapošljavaju između [upisati minimalni broj radnika] i [upisati makimalni broj radnika] radnika.

Kad je u pitanju trenutno stanje preduzeća, naša anketa o proceni potreba je otkrila sledeće:

- ▶ [upisati postotak preduzeća] procenata anketiranih preduzeća je obustavilo poslovanje zbog pandemije COVID-19. Uglavnom su najugroženija [odaberite jedno: mala srednja ili velika] preduzeća koja zapošljavaju [upisati broj radnika] u [izlistajte sektore] sektorima.
- ▶ Oko [upišite postotak preduzeća] procenata preduzeća je moralo da otpusti deo zaposlenih.

U ključne probleme sa kojima se preduzeća trenutno suočavaju spadaju [odabrati ili izbrisati ključna pitanja u skladu sa rezultatima]:

- ▶ [odabrati jedno: Većina, Značajan deo] preduzeća, tačnije [upisati postotak preduzeća] procenata, je izjavilo da ih je ograničeni protok novca sprečio da u potpunosti uspostave normalno poslovanje. Pored toga, [upisati postotak preduzeća] procenata preduzeća je izjavilo da ne poseduju sopstvene fondove niti mogu da pristupe alternativnim izvorima finansiranja kako bi održala poslovanje i broj zaposlenih na uobičajenom nivou.
- ▶ Od ukupnog broja preduzeća, [upišite postotak preduzeća] procenata je prijavilo negativna efekat na svoje poslovanje, dok [upišite postotak preduzeća] procenata posluje sa [malim ili smanjenim] kapacitetom.
- ▶ Prekidi lanca snabdevanja predstavljaju još jedan ključni problem koji utiče na preduzeća. [upišite postotak preduzeća] procenata preduzeća je prijavilo da dobavljači nisu mogli da im dostave naručenu robu, a [upišite postotak preduzeća] procenata je izjavilo da je pandemija COVID-19 imala izuzetno negativan efekat na njihove poslovne partnere.

Pitali smo preduzetnike da li su bili delimično ili u potpunosti osigurani pre krize prouzrokovane pandemijom virusa COVID-19. Samo [upisati postotak preduzeća] procenata anketiranih preduzeća je posedovalo polisu osiguranja. Takođe smo naše članove pitali da li su posedovali plan za održanje kontinuiteta poslovanja pre izbijanja sadašnje krize. Samo [upisati postotak

preduzeća] procenata anketiranih preduzeća je imalo takav plan. Ovo je zabrinjavajuća činjenica i mogla bi da u velikoj meri uspori proces opravka za mnoga preduzeća.

Konačno, naša anketa je otkrila da vlasnici preduzeća u proseku očekuju da će kriza trajati **[upisati broj nedelja ili meseci]** i da smatraju da je malo verovato da će moći da vrate poslovanje/prodaju na nivo koji je postojao pre krize, **[upisati postotak preduzeća]** procenata preduzeća razmatra privremeno ili trajno zatvaranje. To bi moglo da ima popriličan uticaj na celokupnu privredu ukoliko se ne preduzmu mere za održanje kontinuiteta poslovanja.

Shodno tome, **[upisati naziv organizacije poslodavaca ili poslovnog udruženja]** veruje da bi sledeće ključne mere bile neophodne kako bi se obezbedilo da preduzeća, njihovi radnici i porodice uspeju da izađu na kraj sa promena prouzrokovanim pandemijom virusa COVID-19 **[odabrati ili izbrisati predloge po želji]**:

- ▶ **bespovratna sredstva iz državnog budžeta:** najugroženijim preduzećima su potrebna gotovinska bespovratna sredstva kako bi platila svoje zaposlene. Bespovratna sredstva iz državnog budžeta bi trebalo da iznose **[upisati sumu i valutu]** po zaposlenom tokom **[broj]** nedelja meseci.
- ▶ **povoljni krediti:** **[upisati odgovarajuću državnu instituciju, npr. Ministarstvo finansija]** bi trebalo da omogući pristup povoljnim kreditima za **[upisati sektor ili industriju]**.
- ▶ **privatno-javni trustovi za oporavak od situacije prouzrokovane pandemijom virusa COVID-19:** Verujemo da bi **[upisati glavnu nadležnu agenciju za ekonomski razvoj ili razvoj poslovanja]**, trebalo da osnuje trust¹ za prikupljanje donacija aktera iz javnog i privatnog sektora kako bi se obezbedila pomoć za preduzeća u trajanju od **[upisati broj]** meseci.
- ▶ **poreske olakšice za najugroženije sektore:** Takođe verujemo da bi preduzećima u **[upisati sektore]** trebalo obezbediti privremene poreske olakšice tokom **[upisati broj nedelja/meseci]**. Preduzećima u ovima sektorima je potrebna naša najveća pomoć kako bi se oporavila imajući u vidu koliko su štete pretrpela.

¹ Trust (trust) je specifičan institut anglosaksonskog prava. On se ustanovljava ugovorom o trustu koja se može uporediti sa fiducijarnim pravnim poslom kontinentalnog prava i sastoji se u prenosu određenog prava na poverenika, koji ovim pravom upravlja u korist vlasnika (prim. prev.)

Primeri najboljih praksi koje su preduzeća uvela kako bi održala kontinuitet poslovanja i zaštitila radnike

[logo organizacije poslodavaca/poslovnog udruženja]

[naziv organizacije poslodavaca/poslovnog udruženja]

Studija slučaja o dobrim poslovnim praksama u kontekstu COVID-19

[upisati ime preduzeća]

Pandemija virusa COVID-19 ima nezapamćeni negativni uticaj na preduzeća i radnike širom sveta, gde se [upisati ime naselja, grada ili zemlje] trenutno nalazi u kritičnom momentu sa aspekta upravljanja krizom. U ovim okolnostima, poslodavci se suočavaju sa teškim izazovom gde pokušavaju da održe svoje poslovanje u uslovima recesije dok se istovremeno staraju o dobrobiti svojih zaposlenih. Iako su nedavno najavljene mere podrške poput [imenovati nekoliko najvažnijih najavljenih mera], dinamika i obim globalne ekonomske recesije su već doveli do toga da su mnoga preduzeća proaktivno uvela mere poput rada od kuće, kliznog radnog vremena ili čak socijalnog distanciranja kako bi zaštitila zdravlje svojih zaposlenih i sprečila izbijanje zaraze u svojoj radnoj sredini. S obzirom na važnu ulogu koju preduzeća igraju u otvaranju novih radnih mesta, privrednom rastu, razvoju i prosperitetu, [upisati ime organizacije poslodavaca ili poslovnog udruženja] je pozvala svoje članove da podeli neke od primera dobre prakse.

[upisati ime preduzeća, kratki opis poslovnih aktivnosti i dati neke osnovne podatke o prvim rezultatima koje su primetili kada su preduzeli određene mere]. Kao odgovor na to, [upisati ime preduzeća] je od tad sprovelo sledeće mere:

- ▶ [upisati meru politike preduzeća]
- ▶ [upisati meru politike preduzeća]
- ▶ [upisati meru politike preduzeća]

► Kontakt:

ILO Bureau for Employers' Activities (ACT/EMP)
4, route des Morillons
Genève 22, Switzerland, CH-1211
E: actemp@ilo.org
W: www.ilo.org/actemp